

Årsrapport 2022

Regional kompetansetjeneste for lindrende behandling, Midt-Norge

Innhold

1. Introduksjon	3
1.1 Målsetting	3
2. Organisering og ledelse.....	3
2. 1 Personell.....	3
3. Fagutvikling	4
4. Nettverksarbeid	4
4.1 Felles årsmøte for de regionale kompetansesentre i lindrende behandling	4
4.2 Digitalt fellesmøte for nettverksansvarlige i de fire KLBene.....	4
4.3 Fagnettverk av ressurspersoner i regionen	5
4.3.1 Fagnettverk i kreft og palliasjon Trondheim kommune og St. Olavs hospital	5
4.3.2 Fagnettverk Volda	5
4.3.3 Fagnettverk Ålesund	5
4.3.4 Fagnettverk Molde (Romsdalsregionen).....	5
4.3.5 Fagnettverk Kristiansund	5
4.3.6 Fagnettverk for ressurspersoner i kreftomsorg og lindrende behandling, HNT.....	6
4.3.7 Lindrendegruppa Værnesregionen	6
4.3.8 Ressursnettverk Fjellregionen.....	6
4.4 Etablering av sosionomnettverk	6
4.5 Kreftkoordinatorer i Midt-Norge	6
4.6 Kommunale prosjekter i Midt-Norge	6
4.7 Utviklingsprogram for økt hjemmetid og hjemmedød	7

5. Undervisning og utdanning	7
5.1 Utdanningskandidater Midt-Norge.....	8
6. Forskning og publisering	8
6.1 Dexmedetomidine.....	8
6.2 Annen smerteforskning.....	8
6.3 Ernæring.....	8
6.4 Pårørende.....	8
6.5 Publikasjoner i 2022	8
7. Regionale og nasjonale oppgaver	9
8. Formidling	10
9. Samarbeidspartnere.....	10
9.1 Nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere	10
9.2 Regionale samarbeidspartnere	10
9.3 Lokale samarbeidspartnere.....	10

1. Introduksjon

Regional kompetansetjeneste for lindrende behandling (KLB), Midt-Norge er en av fire tilsvarende tjenester og er lokalisert i Kunnskapssenteret, St. Olavs hospital. Tjenesten er et viktig knutepunkt for det lokale, regionale og nasjonale palliasjonsarbeidet. KLBs overordnede målsetting er optimalisert palliativ behandling og omsorg for pasienter og pårørende i Midt-Norge. KLB er en pådriver for faglig utvikling av palliasjon i regionen, både ved sykehusene og kommunene i Trøndelag og Møre og Romsdal. Virksomheten drives i tråd med overordnede nasjonale helsepolitiske og helsefaglige føringer.

1.1 Målsetting

KLB Midt-Norge skal fremme palliasjon og bidra til bedre pasientbehandling og trygghet hos helsepersonell på alle nivåer. Fokusområder i 2022 har vært:

- ❖ Videreutvikling av et palliativt tjenestetilbud med høy kvalitet i spesialist- og kommunehelsetjenesten
- ❖ Styrking av kompetanse innen kreft og palliasjon på alle nivåer gjennom forskning, fagutvikling og undervisning
- ❖ Videreutvikling og oppfølging av standardiserte pasientforløp
- ❖ Formidling av nasjonale retningslinjer, forskningsresultater og gjeldende praksis
- ❖ Videreutvikling av kompetansenettverk i regionen og oppfølging av praktisk samhandling
- ❖ Veiledning, oppfølging og evaluering av kommunale prosjekter i samarbeid med Statsforvalteren i Trøndelag

2. Organisering og ledelse

Organisatorisk er KLB en del av Avdeling undervisning og forskning, Kreftklinikken. Den kliniske virksomheten foregår ved Seksjon lindrende behandling (SLB). Flere medarbeidere har også kliniske stillinger ved SLB.

2.1 Personell

Det er totalt tre årsverk der følgende personer var tilknyttet KLB i 2022: Erik Torbjørn Løhre, overlege, ph.d., daglig leder; Marianne Haug Johansen, MSc, kreftsykepleier; Gunnhild Jakobsen, ph.d., førsteamanuensis og forskningssykepleier; Anne Kvikstad, overlege, dr.med., førsteamanuensis; Elisabeth Brenne, overlege, ph.d.; Ida Granseth, sykepleier; Laila Skjelvan, MSc, sykepleier, prosjektkoordinator. Laila Skjelvan var i permisjon fra sin stilling fra juni og ut 2022.

3. Fagutvikling

I 2022 ble det opprettet kontakt med alle miljøer ved St.Olavs hospital som behandler palliative pasienter. Det er planlagt et møte med tanke på utvikling av legenettverk ved St. Olavs hospital og Avdeling lindrende behandling, Øya helsehus, Trondheim kommune. Arbeidet kan få stor betydning for palliasjonen i regionen.

Pågående arbeid med en vitenskapelig tilnærming til praktisk bruk av CSNAT i klinisk virksomhet. Dette arbeidet vil ha stor betydning for en kvalitetssikret implementering av CSNAT.

4. Nettverksarbeid

4.1 Felles årsmøte for de regionale kompetansesentre i lindrende behandling

23. mars ble det gjennomført digitalt fellesmøte for regionale kompetansesentra/kompetansetjenester. KLB Tromsø hadde ansvar for møtet, og det var innlegg med nyheter/aktuelt fra de fire KLB ene.

Følgende temaer ble diskutert:

- Revisjon av Handlingsprogrammet for palliasjon i kreftomsorgen
- Oppfølging av Stortingsmelding 24, Lindrende behandling og omsorg
- Kompetanseområde i palliasjon og ny medisinsk spesialitet i palliasjon
- Evaluering av regionale kompetansetjenester i palliasjon
- Juridiske aspekter ved journalføring av pårørendeopplysninger
- Årlige KLB møter om CSNAT
- Oppdatering om ESAS
- PallReg
- Pakkeforløp hjem
- Tilskuddsmidler
- Referansegrupper for master i kreftsykepleie

4.2 Digitalt fellesmøte for nettverksansvarlige i de fire KLBene

Møtet ble gjennomført niende mai og ble innledet med en presentasjon av struktur og pågående arbeid i ressursnettverkene/kompetansenettverk i hver region. Videre ble det diskutert om KLBene skal ha et «overordnet ansvar for drift» eller være «pådriver» for kompetansenettverkene. Enighet om at KLB skal være en aktiv pådriver for at nettverkene driftes etter nasjonale og regionale føringer.

4.3 Fagnettverk av ressurspersoner i regionen

Formålet med fagnettverk i regionen er å bidra til kompetanseheving og bedre samhandling på alle nivåer i helsetjenesten, slik at pasienter og deres pårørende opplever trygghet.

4.3.1 Fagnettverk i kreft og palliasjon Trondheim kommune og St. Olavs hospital

Ved utgangen av 2022 inkluderte fagnettverket 111 ressurssykepleiere. Disse er fordelt på alle soner i hjemmetjenesten (33), alle helse- og velferdssentre og helsehus (53), og på flere avdelinger ved St. Olavs hospital (23). I tillegg deltar en ressurssykepleier fra Lukas hospice, Betania Malvik. Fagnettverket har en Styringsgruppe med overordnet ansvar, og en driftsgruppe som har det praktiske ansvaret for gjennomføring av nettverkssamlinger. Det ble gjennomført to nettverkssamlinger i 2022, begge med fysisk oppmøte.

Arbeidet med å få til en forpliktende avtale mellom St. Olavs hospital og kommunene i nedslagsfeltet ble avsluttet, da man ikke så behovet for særavtaler utover eksisterende samarbeidsavtaler.

Det ble gjennomført en spørreundersøkelse blant ressurssykepleiere og deres ledere om i hvilken grad ressurssykepleier utfører sin rolle i tråd med funksjonsbeskrivelsen. Resultatene ga en god indikasjon på hva som er viktig å jobbe videre med i introduksjonskurs og oppfølging av nettverket.

4.3.2 Fagnettverk Volda

Nettverket for Volda har ca 36 medlemmer. På grunn av pandemien ble bare den regionale fagdagen i høst gjennomført. Strammere kommuneøkonomi gjør det vanskeligere å få delta på fagdager.

4.3.3 Fagnettverk Ålesund

Organisering av nettverket ble endret i 2017 og består av en arbeidsgruppe som driver nettverket sammen med Palliativt team. Det ble gjennomført to nettverkssamlinger. En av de to nettverkssamlingene var sammen med Volda. Regional fagdag ble arrangert i samarbeid med KLB. Vanskeligere kommuneøkonomi gjør at færre får mulighet til å delta på nettverksdager, og dette er en problemstilling det er behov for å drøfte regionalt.

4.3.4 Fagnettverk Molde (Romsdalsregionen)

Det er pt 60 medlemmer i nettverket i Romsdalsregionen. Palliativt team er nesten daglig i kontakt med ressurspersoner og kreftkoordinatorer om utfordringer knyttet til pasienter. Det ble arrangert lokal fagdag 30.03.22 med tema: palliasjon i habiliteringen, palliasjon i demensomsorgen, palliasjon i overgangen fra barn til voksen og workshop om bruk av nye pumpetyper.

4.3.5 Fagnettverk Kristiansund

Kristiansund kommune har en kreftkoordinator og to kreftsykepleiere for kreftpasienter og palliative pasienter. Kristiansund kommune har også ressursnettverk for kreft og palliasjon i HBO, sykehjem og habiliteringstjenesten. Det er tett samarbeid mellom kreftkoordinator og demenskoordinator. Bortsett fra Tingvoll, har øvrige kommuner på Nordmøre kreftkoordinator i variable stillingsandeler. Alle hjemmetjenestene har ressurspersoner i tillegg til kreftkoordinator. Palliativt team i Molde og Kristiansund arrangerte en fagdag som ble arrangert i Molde.

4.3.6 Fagnettverk for ressurspersoner i kreftomsorg og lindrende behandling, HNT

Driftsgruppa består av Palliativt team, Namsos og Levanger, Kreftforeningen, Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester, Nord Universitet Namsos og Levanger, KLB, kreftkoordinator Stjørdal og Levanger, kreftsykepleier Frosta og Nærøysund, sykepleier fra DMS Steinkjer og NSF faggruppe for kreftsykepleiere. Det ble gjennomført en digital fagsamling på våren og regional fagdag i kreft og palliasjon i Grong på høsten. Fagnettverket er involvert i arbeidet med å implementere «Pakkeforløp hjem kreft» i sykehus og kommune. Det er gjennomført lokale samlinger for kreftsykepleiere og kommunale kontaktpersoner i både Namsos og Levanger. Kreftsykepleiere i de palliative teamene har ansvaret for samlingene.

4.3.7 Lindrendegruppa Værnesregionen

Gruppa ledes av kreftsykepleier i Selbu kommune, og det er medlemmer fra Tydal, Meråker og Stjørdal kommuner. Det ble gjennomført fire møter, digitalt og fysisk. Hovedtema i møtene var kommunale aktiviteter, erfaringsutveksling, nyheter om kurs, fagdager og utstyr, samt refleksjon innad i gruppa.

4.3.8 Ressursnettverk Fjellregionen

Dette består av ressursykepleiere fra åtte kommuner, St. Olavs hospital Røros, Sykehuset Innlandet Tynset og Unicare Røros, og inkluderer totalt ca 20 personer. Kreftpoliklinikken ved Tynset sykehus har vært ansvarlig for innkalling og gjennomføring.

4.4 Etablering av sosionomnettverk

KLB har bidratt i etablering av et regionalt sosionomnettverk etter initiativ av sosionom Simon B. Grimstad i Ålesund. Sosionom Oddny U. Ystad, St. Olavs Hospital tok sammen med Ålesund ansvar for arbeidet med å etablere nettverket. Sosionomnettverket vil bestå av en styringsgruppe med to sosionomer fra Ålesund og Trondheim, Kreftforeningen og KLB. Målsettingen er å etablere en oversikt over sosionomene i regionen og gjennomføre to digitale møter i året, hvor fokus vil være fag og samarbeid.

4.5 Kreftkoordinatorer i Midt-Norge

Kreftkoordinatorer er viktige samarbeidspartnere, og de bidrar til tilrettelegging av hverdagen for kreftsyke og pårørende i sine respektive kommuner. De samordner tilbud og tjenester rundt kreftpasienten og deres pårørende, og sørger for gode rutiner, systemer og kompetanseheving. Stillingsstørrelsene varierer stort. Noen kommuner har en eller flere kreftkoordinatorer, og noen kreftkoordinatorer har ansvar for flere kommuner.

4.6 Kommunale prosjekter i Midt-Norge

På oppdrag fra Helsedirektoratet vurderer Statsforvalteren i Trøndelag og KLB søknader til kommunene i Møre og Romsdal og Trøndelag for tilskuddsmidler til «Kompetansehevende tiltak for lindrende behandling og omsorg ved livets slutt». Det ble totalt søkt om kr 9.482.000 og tildelt kr 2.289.000. To kommuner fikk avslag. Følgende kommuner ble tildelt midler:

Aukra, 2021-2023: *«Fra floskel til handling – rett pasient på rett sted» – innføring av forhåndssamtaler gjennom bruk av palliativ plan.*

Hitra, 2022: «Implementering av forhåndssamtaler ved Hitra sykehjem»

Levanger, 2022 «Innføring av kommunalt palliativt team»

Molde, 2020-2022 «Opprettelse av palliativ koordinator og innføring av palliativ plan»

Nærøysund, 2021-2022: «Øke kompetanse for å sikre god og lik omsorg ved livets slutt» – innføring av palliativ plan og utarbeide prosedyrer

Tingvoll, 2022 «Innføring av Livets siste dager og etablere en ressursgruppe»

Ørland, 2020-2022 «Ivaretagelse av barn og søsken som pårørende»

Ålesund, 2020-2022: «Innføring av CSNAT – i samarbeid med palliativ team, Ålesund»

4.7 Utviklingsprogram for økt hjemmetid og hjemmedød

Helsedirektoratet utlyste midler til et treårig utviklingsprogram for årene 2021-23, og det ble bevilget kr 3.000.000 til tiltaket i 2022. Programmets målsetning er å legge til rette for at lindrende behandling skal kunne resultere i mest mulig hjemmetid og en verdig død hjemme. Nasjonalt søkte 26 kommuner om tilskuddsmidler og fem kommuner har fått innvilget sine søknader: Gjøvik, Grong, Karmøy, Kongsberg og Trondheim. Helsedirektoratet har inngått avtale med Senter for omsorgsforskning om bistand, og KLB bidrar i Trondheim kommunes sitt prosjekt.

5. Undervisning og utdanning

KLB har koordinert og gjennomført følgende undervisningsoppdrag i 2022:

- Regionale fagdager for helsepersonell i kommune- og spesialisthelsetjenesten
- Kurs i palliasjon/master i Helsevitenskap, NTNU
- NTNU- bachelor og videreutdanning i kreftsykepleie og kardiologisk sykepleie
- Fagdager for fagnettverk i Trondheim og ved St. Olavs hospital
- Onkologikurs for fysioterapeuter
- Ukentlig digital undervisning med deltakere fra store deler av landet
- Medisinutdanningen med både undervisning og praktisk uketjeneste i palliasjon
- Erfaringskonferanse for tilskuddsmottakere i Trøndelag og Møre og Romsdal
- LIS kurs etikk og kommunikasjon
- LIS kurs i palliasjon for onkologer i samarbeid med OUS

- Digital samling for de palliative team i Midt-Norge
- Intern undervisning ved St. Olavs hospital og Orkdal sjukehus

5.1 Utdanningskandidater Midt-Norge

Anne-Tove Brenne deltar på det Nordiske spesialistkurset for kompetanseområdet palliativ medisin, og hun har klinisk tjeneste ved SLB, Kreftklinikken. Når Anne-Tove Brenne har fullført, vil fem leger ved SLB/KLB ha kompetanseområdet i palliativ medisin.

6. Forskning og publisering

Ansatte ved KLB har deltatt i planlegging og gjennomføring av både kvalitetssikringsprosjekt og forskningsprosjekt i 2022:

6.1 Dexmedetomidine

Oppsummering av erfaringer fra to års bruk av dexmedetomidine i en palliativ spesialenhet for kreftpasienter resulterte i en vitenskapelig artikkel som ble publisert primo 2023.

6.2 Annen smerteforskning

Det arbeides med en artikkel om hvordan man best kan forstå og behandle kortvarige forverringer av kreftsmerte.

6.3 Ernæring

Som en oppfølging av en tidligere artikkel om hvordan helsepersonell erfarer at parenteral ernæring virker på pasienter med langtkommen kreftsykdom, skrives nå en artikkel om hvordan symptombildet påvirkes av denne intervensjonen.

6.4 Pårørende

Kvalitetssikringsprosjektet «systematisk kartlegging av pårørendes behov ved hjelp av The Carer Support Needs Assessment Tool (CSNAT)» ble gjennomført ved SLB i perioden 01.01.22-17.03.22. Pasienter ved sengepost og poliklinikk ble vurdert for inklusjon. Femtitte av 65 pasienter ble forespurt, og 21 CSNAT intervjuer ble gjennomført. Datamaterialet er transkribert og blir analysert.

6.5 Publikasjoner i 2022

Vitenskapelige artikler:

Parenteral Nutrition in Advanced Cancer: The Healthcare Providers' Perspective. Trude R Balstad, Erik T Løhre, Lene Thoresen, Morten Thronæs, Laila S Skjelvan, Ragnhild G Helgås, Tora S Solheim, Kari Sand. *Oncol Ther* (2022) 10:211–223.

Antibiotic Therapy in Integrated Oncology and Palliative Cancer Care: An Observational Study. Moen MK, Løhre ET, Jakobsen G, Thronæs M, Klepstad P. *Cancers (Basel)*. 2022;14(7):1602. Published Mar 22, 2022.

Zopiclone versus placebo for short-term treatment of insomnia in patients with advanced cancer—a double-blind, randomized placebo-controlled clinical multicenter phase IV trial. Gunnhild Jakobsen, Karin Sjøe, Ørnulf Paulsen, Stein Kaasa, Marianne Jensen Hjermsstad, Pål Klepstad. *Supportive Care in Cancer*, published online 19 December 2022.

Review - An Update on Prevalence, Assessment, and Risk Factors for Sleep Disturbances in Patients with Advanced Cancer—Implications for Health Care Providers and Clinical Research. Gunnhild Jakobsen, Kari Hanne Gjeilo, Marianne Jensen Hjermsstad og Pål Klepstad. *Cancers* 2022, 14, 3933.
<https://doi.org/10.3390/cancers14163933>

Poster: “Dexmedetomidine in acute palliative cancer care” 12th International Seminar of the European Palliative Care Research Centre. Erik Torbjørn Løhre, Augstein Svedahl, Gunnhild Jakobsen, Tora Skeidsvoll Solheim, Pål Klepstad og Morten Thronæs. Aarhus, Danmark 16.-18. November 2022

Abstracts – muntlige innlegg på Landskonferansen i palliasjon, Molde september 2022:

- The Carer Support Needs Assessment Tool, CSNAT i en palliativ sykehusavdeling. Elisabeth Brenne, Marianne Haug Johansen, Ingebrigt Røen og Laila Skjelvan
- Medikamentell behandling av insomni hos kreftpasienter. Gunnhild Jakobsen, Karin Sjøe, Ørnulf Paulsen, Stein Kaasa, Marianne Jensen Hjermsstad og Pål Klepstad

7. Regionale og nasjonale oppgaver

Høringer og deltakelse i arbeidsutvalg gir oss mulighet til å påvirke politiske beslutninger. Dermed bidrar KLB i utviklingen av fremtidens palliasjon. I 2022 har KLB deltatt i følgende nasjonale råd- og arbeidsutvalg oppnevnt av Helsedirektoratet:

- Nasjonal referansegruppe i HDir utgått fra mandat i Stortingsmelding 24, og referansegruppe for nasjonale faglige råd for forhåndssamtaler
- Nasjonal referansegruppe for palliasjon som medisinsk spesialitet (HDir)
- Regional anbuds konkurranse for pumper til smerte- og symptomlindring
- Revisjon av Nasjonalt handlingsprogram for palliasjon i kreftomsorgen
- Gjennomført godkjenning av utdanningssteder
- Nasjonal kodegruppe

8. Formidling

KLB drifter en nettside med relevant informasjon som kurstilbud, praktisk verktøy til bruk for helsepersonell, nytt innen forskning, nyttige lenker med mer. [Kompetansesenter i lindrende behandling Midt-Norge - St.](#)

[Olavs hospital \(stolav.no\)](#) KLB administrerer en Facebook-side med 860 følgere.

KLB registrerer palliative virksomheter i det nasjonale registeret «Nasjonalt register over palliative virksomheter www.pallreg.no

9. Samarbeidspartnere

KLB samarbeider med organisasjoner og helsepersonell som arbeider innen faget palliasjon. Vi er takknemlige for den tillit samarbeidspartnere, oppdragsgivere, klinikkledelse og kolleger har vist oss gjennom 2022.

9.1 Nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere

European Palliative Care Research Centre (PRC)

Helsedirektoratet/Helse- og omsorgsdepartementet

Legeforeningen

Norsk forening for Palliativ Medisin (NFPM)

Norsk palliativ forening (NPF)

Norsk Sykepleierforbund (NSF)

9.2 Regionale samarbeidspartnere

Statsforvalteren i Trøndelag

Kommunehelsetjenesten og fagnettverk i Midt-Norge

Kreftkoordinatorer i regionen

Kreftforeningen

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)

Palliative team i Midt-Norge, lokalisert både ved sykehus og i kommuner

Regionale kompetansetjenester i lindrende behandling i Nord, Vest og Sør-Øst

9.3 Lokale samarbeidspartnere

Institutt for klinisk og molekylær medisin (IKOM), Fakultet for medisin og helsevitenskap, NTNU

St. Olavs hospital:

- Øvrige deler av Avdeling forskning og undervisning, Kreftklinikken

- SLB, Kreftklinikken og andre klinikker og avdelinger som arbeider med palliasjon